

**Mielenterveyden
keskusliitto**

TIETOSUOJASELOSTE MIELENTERVEYSBAROMETRI 10.9.2026

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU 2016/679) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta.

Tämä tietosuojaseloste sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittavalle käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa.

Henkilötietoja ovat sellaiset tiedot, joiden perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti.

Tutkimushanke

Mielenterveysbarometri-tutkimuksen tarkoituksena on tutkia mielenterveysongelmiin liittyviä asenteita, käsityksiä niiden hoitamisesta ja mielenterveyskuntoutujien asemaa. Tämä tietosuojaseloste koskee Mielenterveysbarometri-tutkimuksen Mielenterveyden keskusliiton ja Mielenterveysomaisten keskusliiton – FinFami ry:n jäsenyhdistysten jäsenille, toimijoille sekä niiden toimintaan osallistuneille lähetettävää osiota.

Tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, samoin henkilötietojen luovuttaminen. Henkilötietojen antaminen ei ole lakisääteinen vaatimus, eikä tietojen antamatta jättämisestä seuraa negatiivista seuraamusta.

Rekisterinpitäjä

Mielenterveyden keskusliitto ry (MTKL)
Osoite: Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki
Muut yhteystiedot: 09 565 7730, toimisto@mtkl.fi

Rekisterinpitäjän tietosuojavastaava

Nimi: Janne Jalava
Osoite: Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki
Muut yhteystiedot: janne.jalava@mtkl.fi

Tutkimuksen yhteyshenkilö ja tutkimuksesta vastaava henkilö

Tutkimuksesta vastaava henkilö:

Nimi: Janne Jalava

Osoite: Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki

Muut yhteystiedot: janne.jalava@mtkl.fi

Tutkimuksen yhteyshenkilö:

Nimi: Päivi Rissanen

Osoite: Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki

Muut yhteystiedot: paivi.rissanen@mtkl.fi

Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste

Henkilötietojen käsittelyn perusteena on rekisteröidyn suostumus (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohta). Siltä osin kun tutkimuksessa mahdollisesti käsitellään läheisen tietoja, perusteena on oikeutettu etu (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohta) tieteellisen tutkimuksen perusteella.

Erityisiä henkilötietoryhmiä käsitellään tutkittavan nimenomaisen suostumuksen perusteella (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohta). Siltä osin kun tutkimuksessa käsitellään läheisen erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, perusteena on tieteellinen tutkimus (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohta).

Suostumuksen voi perua milloin vain. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta ennen suostumuksen peruuttamista suoritettuun henkilötietojen käsittelyn laillisuuteen.

Oikeutettua etua koskeva tasapainotesti on tämän tietosuojaselosteen liitteenä. Tasapainotestiä tehdessä on kokonaisuuden hahmottamiseksi arvioitu myös erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia näkökohtia, vaikka niiden osalta oikeutettu etu ei olekaan tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyperuste.

Henkilötietojen käyttötarkoitukset

Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on tieteellinen tutkimus, tarkemmin Mielenterveysbarometri-tutkimuksen toteuttaminen. Kerättyä aineistoa hyödynnetään vertailuaineistona seuraavien barometrien tekemisessä. Kerätty aineisto voidaan myös anonymisoida muuta tieteellistä tutkimusta varten.

Käsiteltävät henkilötiedot

Vastaajista kerättävät taustamuuttujat:

- ikä
- sukupuoli
- siviilisääty
- kuinka monta henkilöä kotitalouteen kuuluu
- koulutusaste
- mistä saa eniten palkkatuloja tai mihin käyttää eniten aikaa (palkkatyö, opiskelu, eläke, työn, lomautettu, vapaaehtoistyö, vertaistuki, kokemusasiantuntijatoiminta, oman kodin tai perheenjäsenien hoitaminen, varusmies- tai siviilipalvelu, muu)
- kuinka aktiivisesti osallistuu yhdistystoimintaan
- vastaako kuntoutujana, kuntoutujan läheisenä (esim. läheinen, vanhempi, puoliso) tai muusta roolista
- kuinka kauan itse/läheinen on sairastanut

- Asunalue (hyvinvointialue)

Tutkimuksessa kerätään hankkeen kuvauksen ja sen tutkimussuunnitelman mukaista kyselyaineistoa, jossa kysytään erityisesti mielenterveysongelmiin liittyvistä asenteista, niiden hoitomuodoista, kuntoutujien asemasta, palvelujärjestelmästä, toimeentulosta, mielenterveysjärjestöistä ja työelämästä.

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ovat tutkittavan tai tämän läheisen terveydentilaan liittyvät tiedot tai poliittiset mielipiteet siltä osin kuin edelliset voidaan sellaiseksi katsoa.

Tutkimuksessa ei kerätä tutkittavien nimeä, yhteystietoja eikä muita vastaavia suoria tunnistetietoja. Nimettömät vastaukset ovat tältä osin anonymoivia. Olemme arvioineet, että taustakysymysten laajuuden perusteella niitä ei voi kuitenkaan välttämättä pitää tietosuojasetuksessa tarkoitettulla tavalla anonymoivina, joten tietoja käsitellään henkilötietoina.

Henkilötietoja käsittelevät tahot

Tutkimushankkeessa henkilötietoja käsittelee oletusarvoisesti:

- Mielenterveyden keskusliitto ry:n työntekijät, joiden työtehtäviin aineiston käsitteleminen kuuluu.

Tutkimushankkeessa henkilötietoja voivat erillisellä sopimuksella käsitellä:

- Mielenterveysomaisten keskusliitto - FinFami ry:n työntekijät, joiden työtehtäviin aineiston käsitteleminen kuuluu.

Henkilötiedot kerätään verkossa olevalla lomakkeella, jonka toteuttaja on Webropol.

Henkilötietojen käsittelyn tapa ja käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Keräysajan päätyttyä henkilötiedot ladataan tutkijoiden tietokoneille ja poistetaan verkosta. Vastaajien taustatietoja käytetään aineiston kuvailuun ja selittävinä muuttujina analyyseissa. Tutkimuksen alustava kestoajaksi on vuodet 2026–2027.

Tiettyssä vaiheessa tutkimusta tietoja anonymisoidaan lisää esimerkiksi luokittelemalla tarkkoja vastauksia yläkategorioihin.

Henkilötiedot arkistoidaan Mielenterveyden keskusliiton pilvipalveluihin, jotta niitä voidaan käyttää vertailuaineistona seuraavien vuosien Mielenterveysbarometri-tutkimuksia tehdessä.

Henkilötiedot voidaan anonymisoida ja syntyvät tiedot voidaan siirtää Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkeistoon: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/>

Henkilötietojen säilytysaika ja säilytysajan määrittelyperuste

Säilytämme tietoja niin kauan kuin on tarpeen yllä kohdassa ”Henkilötietojen käyttötarkoitukset” määritettyjen tarkoitusten toteuttamiseksi kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti tai kunnes rekisteröity erikseen kieltää tietojensa käytön siltä osin kuin hänellä on oikeus se kieltää.

Mistä henkilötiedot on saatu

Rekisteröityä koskevat henkilötiedot saadaan rekisteröidyltä itseltään tai vastaajalta siltä osin kuin vastaukset käsittelevät läheisen tietoja.

Rekisteröityjen oikeudet saada tietoa henkilötietojensa käsittelystä

Rekisteröidyllä on tietosuojasetuksen mukainen

- oikeus saada pääsy henkilötietoihin
- oikaista henkilötietoja
- poistaa henkilötiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa henkilötietojen käsittelyä
- siirtää henkilötiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa henkilötietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi
- tehdä henkilötietojen käsittelystä valitus valvovalle viranomaiselle, eli tietosuojavaltuutetulle.

Henkilötietojen tarkastaminen tapahtuu saapumalla henkilökohtaisesti MTKL:n toimipisteelle ja todistamalla henkilöllisyyden voimassa olevalla henkilöllisyystodistuksella. Toimitamme vastauksen mahdollisuuksien mukaan henkilökohtaisesti paikan päällä tai kirjattuna kirjeenä tarkastuspyynnön tehneen henkilön antamaan osoitteeseen.

MTKL:n toimipisteen osoite on osoitteessa mtkl.fi ilmoitettu MTKL:n pääasiallisen toimiston osoite. Tätä selostetta laatiessa osoite on *Mielenterveyden keskusliitto Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki*.

Oikeuksien soveltaminen

Rekisteröity ei voi käyttää kaikkia oikeuksiaan kaikissa tilanteissa. Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä voi välttämättä tunnistaa rekisteröityä, ellei tämä anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuojasetuksen 11 artikla).

Rekisteröidylle, siltä osin kuin hän on tutkimukseen osallistuvan läheinen ja aineistossa on häntä koskevia tietoja, ei voida suoraan toimittaa tässä tietosuojaselosteessa mainittuja tietoja. Tähän sovelletaan tietosuojasetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohtaa.

Tietojen siirto EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle taikka kolmannelle osapuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Henkilötietoja ei luovuteta kolmansille osapuolille, mutta tietoja säilytetään kyselylomakkeen teknisen palveluntarjoajan ja pilvipalvelun palveluntarjoajan palveluissa.

Tieto automatisoidusta profiloinnista ja siihen perustuvasta päätöksenteosta

Rekisterinpitäjä ei toteuta automaattiseen profilointiin perustuvaa päätöksentekoa.

Tiedot organisatorisista ja teknisistä toimista tietojen käsittelyn suojaamiseksi

Tutkimus perustuu Mielenterveyden keskusliitossa tehtyyn suunnitelmaan. Tutkimuksella on vastuuhenkilö. Aineistoon on pääsy vain niillä tutkijoilla, joiden työtehtäviin tutkimuksen toteuttaminen tai muu tutkimusaineiston käsittely kuuluu.

Henkilötietoja käsitellään ja luovutetaan vain tutkimustarkoituksiin. Tiettyä henkilöä koskevat henkilötiedot eivät paljastu ulkopuolisille.

Henkilötiedot kerätään ilman suoria tunnistetietoja. Tulokset raportoidaan niin, ettei yksittäistä vastaajaa ole mahdollista tunnistaa. Tämä koskee myös mahdollisia sitaatteja, mikäli aineistossa sellaisia on.

Mielenterveyden keskusliiton palveluissa käytetään sekä teknisiä että ohjelmallisia keinoja tietoturvallisuuden varmistamiseksi. Päätelaitteet on suojattu salasanalla.

Tutkimuksessa ei kerätä manuaalista aineistoa. Sähköinen lomake toteutetaan Webropol Oy:n tuottamaa palvelua hyödyntäen. Webropolin serverit sijaitsevat Suomessa ja ne on suojattu asianmukaisesti tietoturvasta huolehtien.

Sähköisessä muodossa olevat henkilötiedot säilytetään tutkijoiden tietokoneilla, joissa käytetään sekä teknisiä että ohjelmallisia keinoja tietoturvallisuuden varmistamiseksi. Päätelaitteet on suojattu salasanalla.

Henkilötiedot arkistoidaan Mielenterveyden keskusliiton pilvipalveluihin. Henkilötietoja päästään tarkastelemaan salasanan ja kaksivaiheisen tunnistautumisen kautta. Microsoft 365 -pilvipalvelut, joita voidaan käyttää esimerkiksi Onedrive:n tai Sharepointin kautta, toteuttaa Microsoft Corporation. Microsoftin palvelimet sijaitsevat Euroopassa.

Tutkimuksesta on tehty erillinen vaikutustenarviointi, joka on toimitettu tietosuojavaltuutetulle. Vaikutustenarviointi on saatavissa Mielenterveyden keskusliiton tietosuojavastaavalta. Vaikutustenarvioinnin perusteella riski rekisteröidylle on pieni, samoin riskin toteutumisen todennäköisyys.

Vaikutustenarvioinnin taikka tämän tietosuojaselosteen muutoksista tiedotetaan Mielenterveydenkeskusliiton verkkosivuilla (www.mtkl.fi tai <https://www.mtkl.fi/toimintamme/organisaatiomme/tietosuojaselosteet/>)

Tasapainotesti

Onko oikeutettu etu sopivin käsittelyperuste?

- Muut käsittelyperusteet eivät välttämättä sovi, koska rekisteröidyn suostumusta ei voida aina saada. Oikeutettu etu kattaa tieteellisen tutkimuksen.

Täytyvätkö perusvaatimukset?

- Etu on lainmukainen, selkeästi ilmaistu (tieteellinen tutkimus) ja edustaa todellista ja välitöntä tarvetta (tieteellinen tutkimus, joka toteuttaa järjestön perustehtävää, jonka toteuttamiseen on saatu rahoitusta ja joka toteutetaan yhteistyössä yliopiston kanssa.)

Onko henkilötietojen käsittely tarpeen edun saavuttamiseksi?

- Läheisnäkökulma on olennainen tutkimuksen tiedonintressin kannalta, samoin tiedot kuntoutujien perhesuhteista.

Syrjäyttääkö etu todella rekisteröidyn edut ja oikeudet?

- Rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen etu: Käsittely on tarpeen tutkimuksen vapauden toteuttamiseksi. Tutkimus toteuttaa yleistä ja laajemman yhteisön etua (Mielenterveyden keskusliitto on voittoa tavoittelematon yhteisö).

- Vaikutukset rekisteröityyn: Kyse on terveystiedoista ja perhetiedoista, mutta tutkimuksessa ei kerätä tarkkoja diagnoositietoja. Henkilötietoja käsitellään tieteellistä tutkimusta varten. Terveystilaa koskevat tiedot ovat arkaluonteisia tietoja ja tietojen paljastuminen voisi johtaa maineriskiin taikka ärtymykseen ja mielipahaan, mutta käsittelytoimenpiteet eivät todennäköisesti vaikuta rekisteröityyn, sillä tiedot ovat lähes anonyymejä. (Terveystilaa koskevien tietojen käsittely on katettu tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan tieteellistä tutkimusta koskevalla poikkeuksella, joka mahdollistaa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyn.)

Voitaneen ajatella, että rekisteröity voi odottaa, että hänen läheisensä voi vastata nimettömänä tieteelliseen tutkimukseen ja kertoa kokemuksistaan mielenterveyskuntoutujan läheisenä, tarkempia diagnoositietoja jakamatta.

Rekisteröity saattaisi joissain tilanteissa vastustaa tietojensa käsittelyä, mutta koska kyseessä on tieteellinen tutkimus, jossa käsiteltävien tietojen määrä on rajoitettu ja kerättävät tiedot lähes anonyymejä, ei ole syytä olettaa, että rekisteröity pitäisi tietojen käsittelyä tässä laajuudessa kyseenalaisena.

Rekisterinpitäjä ja rekisteröity eivät ole välttämättä keskenään esimerkiksi jäsen-, työ-, tai muussakaan suhteessa, tai ainakaan tuo suhde ei tule tutkimuksessa ilmi eikä tietoja tulla käsittelemään näitä suhteita varten. Rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä ovat tässä yhteydessä pieniä organisaatioita, molemmat rooleissaan tieteellisen tutkimuksen toteuttajia, eikä tietoja käytetä muuhun tarkoitukseen.

Aineisto saattaa sisältää lasten henkilötietoja tai muuten haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden (mielenterveyskuntoutujat) tietoja.

Oikeasuhtaisuuden arviointi, avoimuus ja läpinäkyvyys tukevat oikeutetun edun käyttöä käsittelyperusteena. Tutkimus perustuu tutkimussuunnitelmaan ja sen toteuttamisesta viestitään avoimesti.

Varmista tietosuojan lisätakeet

- Seuraavat lisätoimenpiteet on toteutettu tässä tietosuojaselosteessa kerrotulla tavalla:

- tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, ettei tietoja käytetä rekisteröityä koskeviin päätöksiin tai muihin tarkoituksiin

- laaja anonymisointitekniikoiden käyttö (yksilöivien tietojen keräämättä jättäminen)

- yksityisyyden suojaa parantavien tekniikoiden hyödyntäminen, tutkimuksessa on suoritettu vaikutustenarviointi
- henkilötietojen salaaminen, joka on toteutettu teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä

Osoita toiminnan lainmukaisuus ja avoimuus

- Tämä tasapainotesti on julkaistu osana tietosuojaselostetta.